

Küçüklerin Vatana İadesi Avrupa Sözleşmesi

Karar Sayısı: 7/11852

25 Ocak 1976 tarihli ve 1931 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ilişik "Küçüklerin Vatana İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi"nin onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 19/4/1976 tarihli ve SİGM-SİAK.702.469/529 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunu 3 ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulunca 29/4/1976 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Küçüklerin Vatana İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi

Aşağıda imzaları bulunan Avrupa Konseyi'ne üye Devletler,

Aralarındaki yakın birliğin özellikle kişilerin dolaşımında artışa yol açtığını nazarı dikkate alarak,

Genel olarak yararlı sonuçlar yaratan bu gelişmenin, özellikle küçüklerin, kendilerinden sorumlu kişilerin arzuları hilafına bir ülkede buldukları veya bir ülkedeki mevcudiyetlerinin kendi menfaatleri ya da söz konusu ülke menfaatleriyle bağdaşmadığı hallerde bazı meseleler yarattığını göz önünde tutarak,

Bu durumdaki küçüklerin bir ülkeden başka bir ülkeye zorunlu olarak nakledilmelerini sağlamak için karşılıklı işbirliği yapılması gerektiğine kani olarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

BÖLÜM I

GENEL BİLGİLER

MADDE 1

Bu Sözleşmede kullanılan,

- a) "Küçük" terimi, istemde bulunan Devletin Uluslar arası Özel Hukuku hükümleri uyarınca uygulanabilecek yasaya göre reşit olmayan ve aynı yasa gereğince kendi ikametgahını tayin etme hakkına sahip bulunmayan kişiyi,
- b) "Ebeveynlik yetkisi" terimi, özel veya tüzel kişilerin, bir küçüğün ikametgahının tayini hususunda, yasalara ya da idari kararlara dayanan yetkilerini,
- c) "Vatana iade" terimi, bir küçüğün, bu Sözleşme uyarınca, bir Akit Devletten uyrukluğunda bulunduğu veya bulunmadığı bir başka Akit Devlete nakledilmesini, ifade eder.

MADDE 2

1. Bu Sözlşeme Akit Devletlerden birinin ülkesinde bulunan ve bir başka Akit Devlet tarafından aşğıdaki sebeplerden birine dayanılarak vatana iadesi talep olunan küçükleri uygulanır.
 - a) Küçüğün, istemde bulunulan Devletin ülkesinde, kendisi üzerinde ebeveynlik yetkisine sahip olan kişinin veya kişilerin arzusu hilafına bulunması,
 - b) Küçüğün, istemde bulunulan Devletin ülkesinde bulunmasının, istemde bulunan Devletin makamlarınca kendisinin korunması veya eğitilmesi hususunda alınan bir tedbirle bağdaşmaması.
 - c) Küçüğün korunmasına veya eğitilmesine matuf bir uygulamanın kendisinin istemde bulunan Devletin ülkesinde bulunmasını gerekli kılması.
2. Bu Sözleşme, mevzuatı cevaz verdiği takdirde, bir akit Devletin, ülkesinde bulunmalarını kendi menfaatleriyle veya ülke menfaatleriyle bağdaşmaz addettiği küçüklerin vatana iadesi için de uygulanır.

MADDE 3

Her Akit Devlet, vatana iade istemlerini hazırlamak, yöneltmek ve karşılamakla yükümlü merkezi bir yetkili makam tayin edecek ve tayin edilen makamı Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirecektir.

BÖLÜM II

KÜÇÜKLERİN BULUNDUKLARI DEVLET DIŞINDAKİ BİR DEVLETİN İSTEMİ ÜZERİNE VATANA İADELERİ

MADDE 4

1. 2. maddenin 1. fıkrasında kayıtlı sebeplerden birine dayanan vatana iade müracaatları, küçüğün iade edileceği Devletin yetkili merkezi makamına yöneltilir.
2. Anılan Devletin yetkili makamları müracaatın makul sebeplere dayandığına kannaat getirdikleri takdirde, yetkili merkezi makam küçüğün bulunduğu Devletin yetkili merkezi makamından vatana iade hususunda istemde bulunur.

MADDE 5

1. Küçük, idrak yeteneği müsaade ettiği takdirde, istemde bulunulan Devletin yetkili makamınca bizzat dinlenmeksizin, vatana iade istemleri konusunda karar alınamaz.

2. Söz konusu makam, aynı zamanda kararla ilgili kişilerin, özellikle ebeveynlik yetkisine sahip olanlarla istemde bulunulan ülkede küçüğün fiili vasiliğini yapanların da görüşlerini almaya gayret eder. Bu istişare, sebep olacağı gecikme yüzünden küçüğün menfaatlerine zarar vermeyecek ölçüde tutulur.

MADDE 6

İstemde bulunulan Devlet, 7. ve 8. maddelere dayanarak reddetme hakkını kullanmadığı takdirde, işbu Sözleşme hükümlerine uyan ve 2. maddenin 1. fıkrasına dayanan bütün vatana iade istemlerini yerine getirir.

MADDE 7

Bir istem aşağıdaki sebeplerle reddedilebilir.

- a) İstemde bulunulan Devletin uluslar arası özel hukuku uyarınca uygulanabilecek yasaya göre, küçük kendi ikametgahını seçme hakkına sahipse veya istemde bulunulan Devletin milli kanunu söz konusu hakkı tanıyorsa,
- b) İstem 2. maddenin 1 (a) fıkrasına dayandırıldığı ve küçüğün, istemde bulunulan Devletin özel hukuku uyarınca uygulanabilecek yasaya göre ya da anılan Devletin milli kanununa göre ebeveynlik yetkisine sahip olmayan kişiye veya kişilere teslimini öngördüğü takdirde,
- c) İstemde bulunulan Devlet, istemde bulunan Devletin 2. maddenin 1 (b) ve (c) fıkralarında belirtilen tedbirleri almaya yetkili olmadığına hükmederse,
- d) İstemde bulunulan Devlet, küçüğün vatana iadesinin kamu düzenine aykırı olacağına hükmederse,
- e) Küçük, istemde bulunulan Devletin uyrukluğunda ise,
- f) Küçük, Sözleşmeye taraf olmayan bir Devletin uyrukluğunda ise ve vatana iadesi anılan Devlet ile istemde bulunulan Devlet arasında mevcut anlaşmalarla bağdaşmıyorsa.

MADDE 8

İstemde bulunulan Devlet, ayrıca,

- a) Küçük üzerinde ebeveynlik yetkisine sahip kişi veya kişiler istemde bulunulan Devletin ülkesinde bulunmakta ve küçüğün vatana iadesine muhalefet etmekte iseler,
- b) İstemde bulunulan Devlet, küçüğün vatan iadesini, özellikle ülkesinde kuvvetli ailevi ve sosyal bağları bulunması veya ülkesinde uygulanmakta olan bir koruma ya da eğitim tedbirleriyle bağdaşmaması sebebiyle ilgilinin menfaatlerine aykırı telakki ettiği takdirde,

Meselenin bütün veçhelerini inceledikten sonra istemi reddedebilir.

MADDE 9

İstemde bulunulan Devletin istem hakkındaki kararı aşağıdaki sebeplerle ertelenebilir:

- a) İstem dayandığı ebeveynlik yetkisinin ciddi nedenlerle itiraza uğraması,
- b) Bir suçtan dolayı küçüğün muhakeme edilmesinin gerekli görülmesi veya hürriyeti bağlayıcı bir cezaya çarptırılmış olması.

MADDE 10

İstem yerinde görüldüğü takdirde, istemde bulunan Devlet ile istemde bulunulan Devletin yetkili makamları vatana iade usulünü en kısa zamanda tesbit ederler.

MADDE 11

İstemde bulunulan Devlet vatan iade için gerekli göreceği geçici tedbirleri alabilir. Küçüğü, bir çocuk bakımevine yerleştirebilir. Bu tedbirlere son verebilir. İstem kabul edilmediği takdirde, bu tedbirler 30 günlük bir süre sonunda sona erer. Söz konusu tedbirler, istemde bulunulan Devletin iç hukukuna göre uygulanır.

MADDE 12

Acil durumlarda, istemde bulunulan Devlet vatan iade istemini almadan önce de, istemde bulunan Devletin yetkili merkezi makamı 11. maddede belirtilen geçici tedbirlerin uygulanmasını talep edebilir. İstem 10 gün içinde iletilmediği takdirde söz konusu tedbirler kaldırılır.

MADDE 13

1. İstemde bulunulan Devlet açıkca rızasını bildirmediğe istemde bulunan Devlet bu bölüm hükümleri gereğince vatan iade edilen kişilerin, iadeden önce işlenmiş suçlarını koğuştırmaya tabi tutamaz. İstemde bulunan Devlette vatan aideden önceden verilmiş hürreyiti bağlayıcı bir cezayı veya daha ağır bir hükmü uygulamak için de sözkonusu rıza gereklidir.
2. 1. paragrafta öngörülen rıza, istemde bulunulan Devlette suçluların iadesi konusunu düzenleyen mevzuata veya işbu madde hükmünün uygulanması için koyulmuş kurallara tabidir.
3. Suçlunun iadesi talep edildiği takdirde istemde bulunulan Devletin ilgiliyi iade etmek zorunda kalacağı hallerde rıza esirgenemez.

BÖLÜM III

KÜÇÜĞÜN BULUNDUĞU DEVLETİN İSTEMİ ÜZERİNE VATANA İADE

MADDE 14

1. 2. maddenin 2. paragrafında öngörülen hallerde, küçüğün bulunduğu Devlet bir diğer Akit Devletten küçüğün iadesini kabul etmesini, aşağıdaki hükümlere göre isteyebilir:
 - a) Ebeveynlik yetkisine sahip kişi veya kişiler bir başka Akit ülkede ise, istem işbu Devlete yöneltirilir.
 - b) Ebeveynlik yetkisine sahip kişi veya kişiler bu Sözleşmeye taraf olmayan bir ülkede ise, istem küçüğün ikametgahında bulunduğu Akit Devlete yöneltirilir.
 - c) Ebeveynlik yetkisine sahip kişinin veya kişilerin hangi ülkede bulunduğunun bilinmediği ya da hiçkimsenin ebeveynlik yetkisine sahip olmadığı hallerde, istem küçüğün ikametgahının bulunduğu Akit Devlete, bu Devlete iadesi kabul olunmadığı veya gerçekleştirilemediği takdirde, küçüğün vatandaşı olduğu Akit Devlete yöneltirilir.
2. 1. paragraf hükmü, Akit Devletlerin yabancı uyruklular hakkında mevzuatlarından doğan yetkilerini etkilemez.

MADDE 15

1. İstemde bulunulan Devlet küçüğü kabul etmeye razı olursa, istemde bulunan Devlet ile istemde bulunulan Devletin yetkili makamları en kısa zamanda vatana iade usulünü tespit eder.
2. Vatana iade hususundaki isteme, küçüğün istemde bulunan ülkedeki davranışı veya durumu dolayısıyla uygun görülen bazı tedbirlerin alınmasına matuf bir talep eklenebilir. İstem, ayrıca, iadenin tabi olacağı bütün şartları belirtebilir.

BÖLÜM IV

ORTAK HÜKÜMLER

MADDE 16

1. Bütün istemler yazılı olacak ve aşağıdaki hususları ihtiva edecektir:
 - a) Düzenleyen merkezi makamın adı,
 - b) Vatana iadesi talep olunan küçüğün hüviyeti, uyrukluluğu ve mümkünse istemde bulunulan ülkedeki adresi,
 - c) Talebin dayandığı sebepler,
 - d) Varsa, vatana iade hususunda müracaatta bulunan makam veya kişinin adı ve küçükle kanuni münasebeti,
2. 2. maddenin 1. paragrafında öngörülen durumlarda, yetkinin yasalardan doğduğu haller dışında, ebeveynlik yetkisini kanıtlayan belgenin aslı veya tasdikli örneği veya küçüğün istemde bulunan ülkede devam etmekte olan bir muhakemede dinlenmesinin gerekli olduğu kararı isteme eklenmelidir.
3. İstemde bulunulan Devlet, istemde bulunan Devletin sunduğu bilgileri istem konusunda karar vermek için yetersiz addettiği takdirde gerekli ek bilgileri talep eder ve bu bilgilerin iletilmesi için bir süre saptayabilir.

MADDE 17

1. Bu maddenin 2. paragrafı saklı kalmak şartıyla, istemlerin veya ek belgelerin tercümesi zorunlu değildir.
2. Her Akit Devlet, imzalama veya onay, kabul ya da katılma belgelerini tevdi sırasında, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yönelteceği bir bildiri ile, istemlerin ve ek belgelerin kendi diline, kendi dillerinden birine, Avrupa Konseyinin resmi dillerinden birine veya belirteceği bir dile tercüme edilmiş olmasını isteyebilir.

Diğer Akit Devletler mütekabiliyet esası uyguluyabilir.

3. İşbu madde iki veya daha fazla Akit Devlet arasında halen yürürlükte bulunan veya imzalanacak olan anlaşmalarda yer alan istemler ve ek belgelerin tercümesine ilişkin hükümlere hâlel getirmez.

MADDE 18

Bu Sözleşme uyarınca sunulan kanıtlayıcı belgeler her türlü tasdik işleminden muaftır.

MADDE 19

1. Bu Sözleşme uyarınca vatana iade edilmekte olan bir küçüğün Akit Devletlerden birinin ülkesinden transit geçişine, küçüğün bulunduğu Devletin yazılı bildirgesi üzerine müsaade edilir.
2. Transit geçiş talebi,
 - a) Küçük, geçilecek ülkede bir ceza soruşturmasına tabi ise veya hürriyeti bağlayıcı ya da daha ağır bir cezayı çekmesi gerekiyorsa,
 - b) Küçük, geçilecek ülkenin vatandaşı işe reddedilebilir.
3. Transit geçiş talebi reddolunmadığı takdirde, küçük ülkeye girişinden önce işlenmiş suçlardan dolayı tutuklanamaz veya gözaltına alınamaz.
4. Transi olarak geçilen ülke küçüğün vatan iade edilmekten kaçmamasını sağlar.

MADDE 20

Transit geçiş talebi reddolunduğu takdirde nedenleri belirtilecektir.

MADDE 21

Bu Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin muhaberat Uluslar arası Polis Örgütü (INTERPOL) vasıtasıyla yürütülebilir.

MADDE 22

1. Bu Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin masraflardan,
 - a) istemde bulunulan devletin ülkesinde yapılanlar anılan devlet tarafından,
 - b) diğer masraflar, istemde bulunan Devlet tarafından karşılanır.

2. Bu madde, masrafların küçükten veya sorumlu kişilerden tahsilini engellemez.

BÖLÜM V

Nihai Hükümler

MADDE 23

1. Bu Sözleşme, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinde temsil olunan Devletlerin imzasına açılacaktır. Onaylanacak veya kabul olunacaktır. Onay veya kabul belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine tevdi edilecektir.

2. Bu Sözleşme, üçüncü onay veya kabul belgesinin tevdi olunduğu tarihten üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

3. Daha sonra onaylayan veya kabul eden Akit Devletler bakımından, Sözleşme onay veya kabul belgesini tevdi ettiği tarihten üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE 24

1. Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Konsey ülkesi olmayan Devletleri Sözleşmeye katılmaya davet edebilir.

2. Bu yolla katılma, tevdi tarihinden üç ay sonra hüküm ifade edecek bir katılma belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine tevdi suretiyle gerçekleşir.

MADDE 25

Her Akit Devletler, imza ya da onay, kabul veya katılma belgesini tevdi sırasında, işbu Sözleşmede kullanılan "vatandaş" teriminin kendi bakımından tarif eden bir bildiriye bulunabilir.

MADDE 26

1. Her Akit Devletler, imza ya da onay, kabul veya katılma belgesini tevdi sırasında Sözleşmeyi uygulayacağı ülkeyi ya da ülkeleri tasrih edebilir.

2. Her Akit Devlet, onay, kabul ya da katılma belgesini tevdi sırasında veya daha sonra, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine göndereceği bir bildiri ile, uluslar arası ilişkilerinden sorumlu ve adına taahhütlerde bulunmaya yetkili olduğu diğer ülkelere bu Sözleşme hükümleri teşmil edebilir.

3. Yukarıdaki paragraf uyarınca yapılan herhangi bir bildiri, Sözleşme'nin 29. maddesinde belirtilen usule uygun olarak geri alınabilir.

MADDE 27

1. Bu maddenin 3. ve 4. paragrafları saklı kalmak kaydıyla, uygulandığı ülkelerle ilgili olarak işbu Sözleşme, Akit Devletler arasında mevcut, küçüklerin 2. maddede belirtilen sebeplerle vatan iadelerini düzenleyen anlaşma, sözleşme veya ikili anlaşma hükümlerini geçersiz kılar. Akit Devletler bu Sözleşmede öngörülen vatana iade imkanlarından daima yararlanabilir.

2. Bu Sözleşme, uluslar arası anlaşma ve sözleşmelere ya da ilgili Devletin iç hukukuna dayanan vatana iade veya suçluların iadesini engellemez.

3. Akit Devletler aralarında, işbu Sözleşmeyle düzenlenen konularda ikili veya daha çok taraflı anlaşmalar aktebilirler. Bununla birlikte, sözkonusu anlaşmalar sadece bu sözleşme hükümlerini tamamlamak veya sözleşmenin içerdiği ilkelerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla aktebilir. Bu ikili veya çok taraflı anlaşmalar özellikle yetkili milli makamlar arasında doğrudan doğruya ilişki kurmasını öngörebilir.

4. İki veya daha fazla Akit Devlet, bir örnek mevzuat veya özel sistem kurmuş oldukları veya kurdukları takdirde, bu Sözleşme hükümlerine bakılmaksızın, bu alanda aralarındaki ilişkileri sözkonusu mevzuat veya sisteme göre düzenleyebilirler. Bu paragraf uyarınca aralarında işbu Sözleşmenin uygulanmasına son veren Akit Devletler, keyfiyetten Avrupa Konseyi Genel Sekreterini haberdar edeceklerdir.

MADDE 28

Avrupa Konseyi bu Sözleşmenin işleyişini izleyecek ve uygulamada meydana çıkabilecek güçlüklerin dostane çözümünü kolaylaştırmak için gerekeni yapacaktır.

MADDE 29

1. Bu Sözleşme süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.

2. Her Akit Devlet, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine göndereceği bir ihbarla Sözleşmeyi kendi bakımından feshedebilir.

3. Fesih, Genel Sekreterce ihbarın alındığı tarihten altı ay sonra hüküm ifade eder.

MADDE 30

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri,

- a) her imzalamayı,
- b) her onay, kabul veya katılma belgesi tevdiini,
- c) Sözleşmenin 3. maddesi uyarınca aldığı her bildiriği,
- d) 23. madde uyarınca Sözleşmenin yürürlüğe gireceği her tarihi,
- e) 25. madde uyarınca aldığı her bildiriği,
- f) 26. madde uyarınca aldığı her bildiriği,
- g) 27. maddenin 4. paragrafı uyarınca aldığı her bildiriği,
- h) 29. madde uyarınca aldığı her bildiriği ve feshin hüküm ifade edeceği tarihi,

Konsey üyeleri ile Sözleşmeye katılmış bulunan Devletlere bildirecektir.

Yukarıdaki hükümleri kabul zımında gereği gibi yetkilikilınmış aşağıdaki imzaları bulunanlar, işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacak tek bir nüsha halinde, her iki metin de aynı derecede geçerli bulunmak üzere, Fransızca ve İngilizce olarak 28 Mayıs 1970 tarihinde Lahey'de düzenlenmiştir. Genel Sekreter, imza eden ve katılan Devletlerin her birine bu Sözleşmenin aslına uygun örneklerini iletacaktır